

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 9Co/130/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120372256
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Turza
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:6120372256.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Turzu, členov senátu JUDr. Jána Burika, JUDr. Ladislava Mejštríka, v právnej veci žalobcu Currus Capital k.s., so sídlom Stará Prievozská 2, Bratislava - Ružinov, IČO: 46 765 018, zastúpeného SMOLÁK HLAVATÁ advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Laurinská 3, Bratislava - Staré Mesto, IČO: 47 254 432, proti žalovanému Mesto Liptovský Mikuláš, so sídlom Štúrova 1989/41, Liptovský Mikuláš, IČO: 00 315 524, zastúpenému spoločnosťou HADBÁBNY & spol., advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Prielohy 1012/1C, Žilina, IČO: 47 249 722, o zaplatenie 21 105,20 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš, č.k. 21C/49/2020-105 zo dňa 24. 06. 2021, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie podľa ust. § 451 ods. 1, 2, § 456, § 458 ods. 1 OZ, § 150 ods. 1, 2, § 153 CSP zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal proti žalovanému zaplatenia 21 105,20 eur s úrokom z omeškania z titulu bezdôvodného obohatenia a nákladov spojených s uplatnením pohľadávky (I.). Súčasne žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (II.). Vychádzal z toho, že predmetom konania bol nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia, ku ktorému malo dôjsť na strane žalovaného v dôsledku jeho neoprávneného užívania parcely žalobcu CKN č. 7326/31 - ostatná plocha o výmere 1166 m² k.ú. D. P., zapísanej na LV č. XXXX tak, že na tomto pozemku má umiestnenú stavbu vo svojom vlastníctve (cestné teleso), ktoré je používané na parkovanie a otáčanie Mestskej hromadnej dopravy Liptovský Mikuláš, tzv. obratisko, a to za obdobie od mesiaca septembra 2018 do mesiaca február 2019. Pretože obohatenie spočíva vo výkonoch, podľa § 458 ods. 1 OZ musí byť vlastníčkovi pozemku poskytnutá peňažná náhrada vo výške nájomného obvykle uhrádzaného v danom mieste a čase za užívanie obdobného predmetu nájmu na základe nájomných zmlúv (rozsudok NS ČR 30Cdo 4713/2007). Žalobu zamietol z dôvodu neunesenia bremena tvrdenia, ako aj dôkazného bremena zo strany žalobcu, pretože neuviedol a nepreukázal všetky podstatné skutkové tvrdenia, týkajúce sa sporu, ktoré by súdu umožňovali subsumovať žalobcom tvrdený skutkový stav pod hmotnoprávne ustanovenie, ktoré by mu zabezpečilo úspech v spore. Žalobca totiž neuviedol, ani nepreukázal relevantné skutkové tvrdenia o výške súm obvykle vynakladaných v danom mieste a čase za užívanie obdobného pozemku (obvyklé nájomné), keďže nárok vyčíslil vo výške vychádzajúcej z ust. § 21 ods. 14 písm. a/ Všeobecne záväzného nariadenia žalovaného č. 9/2019 o miestnych daniach, t. j. vychádzajúc zo sadzby dane za trvalé parkovanie vozidla, ktorá nemôže byť zamieňaná s výškou obvykle vynakladaného nájomného, resp. úhrady za užívanie takéhoto pozemku v danom mieste a čase. Aj po tejto námietke žalovaného len uviedol, že ak by vyčíslil bezdôvodné obohatenie podľa výšky obvyklého nájomného, bola by nepochybne vyššia ako suma, ktorú si uplatňuje, z čoho vyplýva, že ani sám nepovažoval uplatnenú sumu za sumu obvyklého nájomného, a teda ani len neuviedol relevantné skutkové tvrdenie o výške tohto obvyklého nájomného, a preto mal súd za to, že neunesol bremeno tvrdenia vyplývajúce z § 150 ods. 1 CSP, ktorý má za následok zamietnutie žaloby pre nemožnosť subsumovania takéhoto neúplne opísaného skutkového

stavu pod príslušné hmotnoprávne ustanovenie, ktoré by bolo spôsobilé privodiť žalobcovi úspech v spore. Okrem neunesenia bremena tvrdenia nebolo unesené ani dôkazné bremeno ohľadne okolností výšky obvyklého nájomného, resp. obvyklej úhrady za užívanie obdobného pozemku. Žalobca si uplatňoval nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, tento aj vyčíslil, avšak nesprávne. Takto žalobou uplatnený nárok je zo skutkového hľadiska nezameniteľný s iným predmetom konania, resp. iným nárokom a možno mať za to, že žalobca naplnil aspoň opisanie tzv. základných skutočností. V danom prípade výzva podľa § 150 ods. 2 CSP, t. j. na doplnenie skutkových tvrdení, ktoré presahujú rámec základných skutkových tvrdení ako fakultatívny inštitút, ktorý slúži na zmiernenie prísne formálnych následkov nesplnenia povinnosti tvrdenia (§ 150 ods. 1 CSP) zo strany súdu nebola vzhľadom na okolnosti sporu namieste, nakoľko žalovaný vo svojich písomných vyjadreniach k podaniam žalobcu ho opakovane upozorňoval na to, že skutkové tvrdenia v tomto rozsahu neboli uvedené a tiež v tomto smere nebolo unesené dôkazné bremeno, ako aj s prihliadnutím na okolnosť, že žalobca bol v konaní zastúpený advokátskou kanceláriou, a preto nebolo možné konštatovať existenciu výnimočných okolností na strane žalobcu (nedostatok právnych skúseností), aby mohlo byť uvažované o uplatnení tohto materiálneho korelatívu. Všeobecne záväzné nariadenie žalovaného č. 9/2019 o miestnych daniach v § 21 ods. 14 písm. a/ určuje sadzby dane za trvalé parkovanie vozidla, avšak miestna daň je bezodplatnou obligatórnou platobnou povinnosťou vo vzťahu k verejnému subjektu, ktorá nie je výsledkom zmluvných rokovaní, ako na základe podmienok, ktorou je ustanovená obvyklá výška úhrady za užívanie obdobného pozemku. Preto tieto dva právne tituly nie je možné vôbec porovnávať. Súd pritom uplatnil sudcovskú koncentráciu podľa § 153 CSP vo vzťahu k prostriedkom procesného útoku uplatnených žalobcom až na pojednávaní, kedy žalobca až na pojednávaní navrhol ako dôkaz vykonať znalecké dokazovanie na určenie výšky obvyklého nájomného, teda obvyklej úhrady za užívanie pri obdobnom pozemku, nakoľko tento prostriedok procesného útoku mohol už uplatniť skôr, ak by konal starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Súčasne by prihliadnutie na takýto oneskorený prostriedok procesného útoku vyžadovalo odročenie a nariadenie nového pojednávania a vykonanie ďalších úkonov ustanovením znalca. Žalobca na pojednávaní neuviedol príslušné skutkové tvrdenie o výške takéhoto obvyklého nájomného, ktoré by navrhované znalecké dokazovanie malo preukazovať, pričom vykonaným dokazovaním sa majú preukazovať existujúce skutkové tvrdenia strán sporu a nie zisťovať skutkové tvrdenia, ktoré strany sporu opomenuli uviesť. K námietkam žalovaného, že bolo vydané stavebné a kolaudačné rozhodnutie vo vzťahu k cestnému telesu, uviedol, že záver o oprávnenosti stavby spojený výhradne s existenciou občianskoprávneho titulu k výstavbe a nie so stavebným povolením a kolaudačným rozhodnutím, resp. ich absenciou. Na strane žalovaného došlo k neuneseniu bremena tvrdenia a dôkazného bremena vo vzťahu k relevantnej skutkovej okolnosti o existencii právneho titulu, ktoré by ho oprávňovalo na užívanie pozemku žalobcu. Hoci teda žalobcom uplatnený nárok z hľadiska základu možno mať za preukázaný (pre neunesenie dôkazného bremena zo strany žalovaného), bolo nutné žalobu zamietnuť pre neunesenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena zo strany žalobcu k výške nároku. Žalobca by sa mal domáhať riešenia vzniknutej situácie podaním žaloby podľa § 135c OZ, ktorou by sa rozpor vo vlastníctve pozemkov a stavby odstránil. To, že sa domáha vydania bezdôvodného obohatenia, svedčí o jeho zámere získať finančný profit bez toho, aby sa domáhal odstránenia protiprávneho stavu, ktorý vyvolá tieto sekundárne (zodpovednostné) nároky, a preto išlo z jeho strany o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, ktorý nepožíva ochranu. Vzhľadom na zásadu hospodárnosti konania sa nezaoberal ďalšími argumentami, ktoré by odôvodňovali zamietnutie žaloby. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Proti uvedenému rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/, f/, h/ CSP a žiadal ho zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Mal za to, že preukázal, že medzi ním a žalovaným právny vzťah z bezdôvodného obohatenia vznikol, t. j. že žalovaný v konkrétnej výške bezdôvodné obohatenie získal a jemu v konkrétnej výške vznikla majetková ujma, ako aj príčinnú súvislosť medzi získaním bezdôvodného obohatenia a vznikom majetkovej ujmy. Súd prvej inštancie pritom jednoznačne uviedol, že žalobcom uplatnený nárok z hľadiska jeho základu (existencie bezdôvodného obohatenia) mal preukázaný. Existencia majetkovej ujmy je pritom jedným z esenciálnych predpokladov vzniku bezdôvodného obohatenia. Je preto nelogické, aby súd konštatoval existenciu základu nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia a žalobu zamietol z dôvodu nepreukázania jej výšky, pretože samotná majetková ujma je predpokladom bezdôvodného obohatenia, a preto pokiaľ súd konštatoval dôvodnosť nároku čo do základu, znamená to, že bezdôvodné obohatenie v určitej sume muselo skutočne vzniknúť. Zdôraznil, že prvoradou povinnosťou súdu je zabezpečiť svojou činnosťou výkon spravodlivosti tak, aby nedošlo k jej odopretiu. Súdný proces musí byť jednou zo záruk zákonnosti,

v rámci ktorej musí byť zabezpečená právna istota pri aplikácii práva súdom, a to v rozsahu zabezpečujúcom naplnenie spravodlivosti ochrany subjektívnych práv strán sporu v zmysle čl. 46 Ústavy SR. Pokiaľ súd uviedol, že z jeho strany išlo o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, mal za to, že práve konanie žalovaného je s nimi v rozpore, nakoľko jeho nečinnosť zrejme vychádza z výhodnosti protiprávneho bezplatného užívania jeho pozemku a spoliehania sa na to, že takýto stav pretrvá i naďalej. Žalovaný po nadobudnutí vlastníctva k ceste mal zákonné prostriedky na vysporiadanie práva k pozemku vo vlastníctve žalobcu vždy však za náhradu. Žalovaný žiadne zo svojich oprávnení nevykonával, neinicioval ani žiadne návrhy na usporiadanie vzťahov s ním ohľadne nehnuteľnosti, ktorým by bol určený právny titul na obmedzenie jeho užívacích práv k nej predmetnou stavbou. Z uvedeného vyplýva, že sa v tomto období nemohol k tejto nehnuteľnosti správať ako vlastník, t. j. nemohol ju riadne užívať a brať z nej úžitky. Pokiaľ súd uviedol, že vzhľadom na zásadu hospodárnosti konania sa nezaoberal jeho ďalšími argumentami, mal za to, že v tejto časti je rozsudok nepreskúmateľný, keďže existujú ďalšie dôvody na zamietnutie žaloby, ktoré však vo svojom rozhodnutí nekonkretizoval, z ktorého dôvodu proti nim nemôže uviesť relevantné argumenty, a preto rozhodnutie súdu nie je odôvodnené v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP.

3. Žalovaný vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobcu žiadal rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť v celom rozsahu sa stotožniac s jeho skutkovými a právnymi závermi. Mal za to, že pre dôvodnosť žaloby nestačí preukázať dôvodnosť nároku bez toho, aby bola preukázaná aj jeho reálna výška. S prihliadnutím na princíp koncentrácie konania súd postupoval v súlade s právnym poriadkom, keď zamietol návrh žalobcu na vykonanie znaleckého dokazovania navrhnutého dodatočne až na pojednávaní, prihliadnúc k tomu, že od samého začiatku namietal výšku uplatneného nároku, ako aj spôsob, ktorým ho žalobca preukazoval a vyčíslieval, prihliadnúc k faktu, že žalobca bol právne zastúpený a zástupca neuviedol žiadne relevantné dôvody, ktoré by mohli byť podkladom na výnimku z princípu koncentrácie konania. Preto neobstojí, keď žalobca uviedol na pojednávaní, že nebolo zrejmé, či súd považuje za nedostatočné preukázanie výšky nároku na podklade miestnej dane. Neobstojí ani tvrdenie žalobcu o nepreskúmateľnosti rozhodnutia, keďže poukázal aj na iné dôvody zamietnutia žaloby, keďže súd sa nevyjadril ku všetkým okolnostiam prejednávanej veci, ale len ku tým, ktoré sú pre jeho rozhodnutie podstatné.

4. Žalobca sa k vyjadreniu žalovaného nevyjadril.

5. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal vec v rozsahu vymedzenom v podanom odvolaní (§ 379, § 380 ods. 1 CSP) a postupom bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 385 CSP odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b/, c/ CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

6. Podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b/ CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

Podľa písm. c/ citovaného paragrafu odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší aj ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonával navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

7. Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia súdu prvej inštancie podľa ust. § 220 ods. 2 CSP tvorí súčasť základného práva strán na súdnu ochranu a vyžaduje, aby sa súd jasným, korektným a zrozumiteľným spôsobom vyjadril ku všetkým skutkovým a právnym skutočnostiam, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné, keďže inak sa stáva nepreskúmateľným, čo znemožňuje strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR vlastnícke právo každej osoby má rovnaký obsah, t. j. vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním a požíva ochranu bez ohľadu na to, či ide o štát, právnickú alebo fyzickú osobu. Právo vlastníť majetok a jeho ochrana spočíva v tom, že sa vlastníčkovi poskytuje a súčasne aj trvale garantuje právna istota, pričom vlastnícke právo k veci nemožno obmedziť alebo vylúčiť bez právneho dôvodu. Preto ak nie je v občianskoprávnej rovine (napr. zmluvou) upravené užívanie pozemku vlastnícky patriacemu žalobcovi, má to za následok vznik bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného plnením

bez právneho dôvodu (§ 451 ods. 1, 2 OZ). V opačnom prípade by došlo k porušeniu základného princípu občianskoprávných vzťahov, spočívajúceho v ich rovnosti (§ 2 ods. 2 OZ).

Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že na pozemku žalobcu sa nachádza cestné teleso vlastnícky patriace žalovanému, ktoré slúži na plnenie jeho funkcií súvisiacich s uspokojovaním potrieb občanov, ktoré by však musel plniť iným spôsobom, to znamená obdobný pozemok kúpiť alebo prenajať, v dôsledku čoho by žalovanému užívaním parcely vlastnícky patriacej žalobcovi na jeho úkor majetkový prospech celkom určite nevznikol. Z vykonaného dokazovania ďalej vyplýva a medzi stranami bolo nesporné, že žalovaný právny dôvod užívania pozemku žalobcu nedokázal preukázať, a preto vznikla na jeho strane povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie, tak ako to bolo správne skonštatované aj súdom prvej inštancie. Vo vzťahu k uvedenému je však jeho ďalšie odôvodnenie protirečivé (rozporné), keďže žalobu zamietol z dôvodu nepreukázania výšky bezdôvodného obohatenia. Majetková ujma je pritom predpokladom bezdôvodného obohatenia, a preto pokiaľ konštatoval dôvodnosť nároku, čo do základu, znamená to, že bezdôvodné obohatenie v určitej sume muselo vzniknúť, keďže cestné teleso na ňom postavené a vlastnícky mu patriace používa na otáčanie sa mestskej hromadnej dopravy v Liptovskom Mikuláši.

Vyjadrením majetkového prospechu je peňažná čiastka, ktorá zodpovedá čiastkam obvykle vynakladaným v danom mieste a čase za užívanie obdobného pozemku, spravidla, no nie vždy vo forme nájmu. Žalobca pri výške nároku pritom vychádzal z výšky miestnej dane stanovenej žalovaným za užívanie verejného priestranstva v jeho vlastníctve vyhradeného ako parkovisko pre určité vozidlo (VZN č. 9/2019). Z obsahu spisu vyplýva, že súd na pojednávaní uviedol svoje predbežné právne posúdenie veci (iura novit curia), že pri stanovení výšky majetkového prospechu nebude vychádzať z výšky peňažnej čiastky vynakladanej za užívanie pozemku, ale že má byť určená na základe výšky obvyklého nájomného (§ 181 ods. 2 CSP), preto nemožno za oneskorený považovať návrh žalobcu na pojednávaní na vykonanie dokazovania, lebo inak by došlo k odmietnutiu ochrany spravodlivosti (čl. 2 CSP), ktorá nemôže byť na úkor rýchlosti a hospodárnosti konania, keďže ako sám konštatoval súd prvej inštancie, nedošlo by k odstráneniu rozporu vo vlastníctve pozemku a stavby a nárokov z nich vyplývajúcich.

9. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobca nadobudol pozemok v čase, keď už žalovaný vlastnil cestné teleso na ňom postavené, v priebehu konania netvrdil, že niekto zriadil na jeho pozemku stavbu, hoci nemal na to právo, z čoho by mu vyplývali nároky podľa ust. § 135c OZ, ale svojho nároku sa domáhal z dôvodu, že žalovaný jeho pozemok užíva bez zmluvy, v dôsledku čoho vzniká na jeho strane bezdôvodné obohatenie. Strany v konaní nikdy netvrdili, a preto medzi nimi ani nebolo sporné, že by predmetná stavba bola na pozemku postavená tým, kto na to nemal právo, a preto odôvodnenie súdu, že žalobca sa domáhal vydania bezdôvodného obohatenia bez toho, aby sa súčasne primárne domáhal aj odstránenia protiprávneho stavu, neobstojí, takisto ako následne ani jeho konštatovanie, že ide o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, ktorý nepožíva právnu ochranu.

10. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b/, c/ CSP zrušil a vychádzajúc z princípu dvojinstančnosti súdneho konania mu vec vrátil na ďalšie, počas ktorého po doplnení dokazovania vo veci opätovne rozhodne vysporiadajúc sa jasným, korektným a zrozumiteľným spôsobom so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a významné a svoje rozhodnutie odôvodní v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP, tak aby bolo preskúmateľné.

11. Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).